Hoe samen met de praktijkverpleegkundigen de zorg voor de patiënt met chronische nierinsufficiëntie verbeteren? Een exploratief onderzoek.

Haio: VANNESTE David , KUL
Promotor: AERTGEERTS Bert , KUL
Praktijkopleider: BAEKELANDT Johan , Eerdekens Sonja

Context: Reeds in 1988 deed de Wereldgezondheidsorganisatie een oproep tot meer interdisciplinaire samenwerking in de gezondheidszorg, om zo minder versplintering van zorgverlening te krijgen, een beter gebruik van middelen en een effectievere aanpak van complexe gezondheidsproblemen. Vanuit de keuze om de zorg voor de patiënt s?men te verbeteren, is een duidelijke en continue taakherschikking noodzakelijk. De zorg voor de patiënten met chronische nierinsufficiëntie is een belangrijke uitdaging voor de eerste lijn. Hiervan getuigen de hoge prevalentie van chronische nierinsufficiëntie en de hoge morbiditeit, mortaliteit en kost van terminaal nierfalen.

Onderzoeksvraag: In de literatuurstudie wordt het antwoord gezocht op de vraag welke taken door een praktijkverpleegkundige kunnen worden opgenomen bij patiënten met chronische nierinsufficiëntie, hoe dit in een praktijk kan worden georganiseerd en of deze interventie leidt tot betere zorg? Het doel van de verdere exploratie met behulp van focusgroepen is dubbel. Eerst wordt er nagegaan wat de ideë?n zijn die leven bij de dokters en de verpleegkundigen betreffende het takenpakket dat de verpleegkundige op zich kan nemen. Daarnaast wordt er gezocht welke barri?res en facilitatoren er worden verwacht bij een taakherschikking.

Methode: Na een exploratief literatuuronderzoek werd een kwalitatief exploratief onderzoek gedaan met behulp van twee focusgroepen, ??n met vijf dokters en ??n met vier verpleegkundigen, allen werkend in de groepspraktijk van Geneeskunde voor het Volk te Hoboken. De uitgetypte interviews werden geanalyseerd door een huisarts in opleiding en een verpleegkundige. Via onderzoekertriangulatie tussen beide onderzoekers werden de resultaten verder verfijnd. Daarnaast werden de gegevens ook verwerkt met behulp van het softwareprogramma NVIVO9.

Resultaten: De literatuurstudie geeft aan dat er zowel screenende, evaluerende, educatieve, interventionele als verwijzende taken voor de verpleegkundigen zijn weggelegd bij de zorg voor de patiënten met chronische nierinsufficiëntie. Om deze taakherschikking in praktijk te organiseren wordt de nadruk gelegd op het maken van een degelijk protocol en wordt een uitgebreide opleiding als noodzakelijk gezien. Er blijkt geen significant verschil in nierfunctie en mortaliteit na vijf jaar te zijn tussen verpleegkundige en huisarts georganiseerde zorg. Het exploratief onderzoek via focusgroepen geeft een helder inzicht in de ideë?nwereld van de dokters en verpleegkundigen rond het takenpakket dat door de verpleegkundigen kan uitgevoerd worden. Hierbij valt op dat er grote verschillen zijn tussen de ideë?n van de dokters en de verpleegkundigen en dat er vooral bij de dokters een groot verschil bestaat tussen de theoretische ideë?n en de praktijk. Naast deze verschillen is er bij beide groepen wel het gemeenschappelijk ideë dat interdisciplinair werken leidt tot een betere zorg voor de patiënt. Ook worden de be?nvloedende factoren voor de samenwerking tussen dokters en verpleegkundigen blootgelegd: de belangrijkste zijn het vertrouwen in elkaar, de opleiding en de communicatie.

Conclusie: Vanuit deze resultaten is het advies gegroeid om naast een algemene visietekst met gemeenschappelijke waarden en toekomstdoelen, ook een concrete visietekst rond het takenpakket

van de verpleegkundigen te schrijven. Verder kan het uitwisselen van ideë?n, het uitwerken van projecten, een conflictmanagement en het opnemen van een facilitator een positieve invloed hebben op het vertrouwen tussen de teamleden. Als er beslist wordt om meer samen te werken in de eerste lijn, dan moet er eerst en vooral een opleiding tot inter-disciplinair samenwerken worden opgenomen in de basisopleiding van de verschillende disciplines. Vervolgens moet er ook nagedacht worden over een opleiding tot eerstelijnsverpleegkundigen. Ten slotte blijft het continu bijscholen essentieel voor een goede patiëntenzorg. In de praktijk moet de communicatie tussen de verschillende zorgverleners geperfectioneerd worden. Dit door hier voldoende aandacht voor te hebben, te zoeken naar een goede organisatie van de overlegmomenten en zich te blijven bijscholen in de communicatieve vaardigheden. Met het voordeel van in eenzelfde gebouw samen te werken met verschillende disciplines moet ook op beleidsniveau rekening worden gehouden. Deze adviezen zijn een basis voor nieuwe interdisciplinaire projecten en een verdere kwaliteitsvolle samenwerking tussen dokters en verpleegkundigen in de eerste lijn met als doel een betere zorg voor de patiënten.